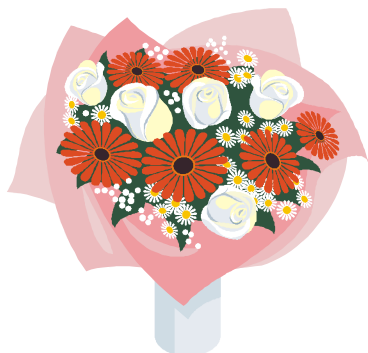

Sønderballe Tidende

15. januar 2010

3. årgang, nr. 1

Til Lykke

Sønderballe Ejerlavs Beboerforening vil herved gerne (noget forsinket) ønske Eva og Svend Daberkow (Sønderballe Hoved 34) til lykke med deres lille dreng (Maximillian), der blev født i juli måned 2009.

Endvidere til lykke til Mette og Carsten (Gåsevig 2) med familieforøgelsen (pige) her i begyndelsen af det nye år (Januar 2010).

Børnetallet i Sønderballe.

Børnetallet i Sønderballe har igennem en årrække været stigende, efter at have været ganske lavt igennem mange år. Selv om børnetallet ikke har nået samme højde som i 1930 (52 inklusiv børnene på Kalvø), kunne det være værd at overveje, om det var muligt at genåbne skolen, nu hvor samfundet skal reducere CO₂- udledningen.

Børnetallet omkring år 1930 samt manglende undervisningstimer foranlediger den daværende Skolekommission til at fremsende følgende skrivelse:

”Sønderballe, den 24. 10. 1930

Til Sogneraadet i Hoptrup

Skolekommissionen tilbagesender modtagne Skoleplan og bemærker, at det ønsker anførte Forskolelærerindeembede bevaret for Skolen.

Med Ministeriets Godkendelse er Embedet midlertidig nedlagt, men Skolekommissionen ønsker nu Embedet besat igen paa Grund af det stigende Børnetal p.t. 52 og tillige, fordi Børnene ved Sønderballe Skole ikke har samme ugentlige Antal Undervisnings Timer som Børnene ved Sognets andre Skoler.

Dog bemærkes, at Skolekommissionen er gaaet med til en midlertidig ordning paa Grund af de daarlige Tider – med et halvt aars Opsigelse – gaaende ud paa, at Sogneraadet leier et Lokale og lader Skolekommissionen – med Skoledirektionens Godkendelse – antage en Hjælper ved Skolen med nedsat Timetal. Vedkommende, der skal være en Lærerinde, skal saa overtage Undervisningen i Haandarbejde, der for Tiden udføres af Frk. Fabian, Gjenner Ungdomshjem for et vederlag af Kr. 150.

<i>Gennemsnitstallet 1928</i>	<i>38 Børn</i>
<i>1929</i>	<i>45 Børn</i>

I 1. Klasse i 2 Hold med en del Fællestimer

*J. N. Kyhl Formand for
Skolekommissionen”
(Sønderballe Hoved 24)*

Se også skolebilledet fra omkring 1935, hvor børnetallet kan opgøres til 47, i afsnittet ”Persongalleriet I”

*Sønderballe ejerlavs beboerforening, Gåsevig 2, 6100 Haderslev.
www.soenderballe.dk*

Persongalleriet I.

Ligesom forandringerne vinde fejrer hen over landskabet, forandres med tiden også Sønderballes persongalleri.

Børn kommer til, nogle rejser hjemmefra for at få sig en uddannelse eller stifte familie, ikke alle magter at blive i eget hjem på deres ældre dage, ligesom andre går bort eller af forskellige grunde bosætter sig andre steder

Tilflyttere, der som oftest ikke har rod i Sønderballe, kommer til, og som tiden går, sker der en udskiftning af persongalleriet samtidig med, at lokalsamfundets uskrevne "historie og sjæl" lige så stille går tabt.

Den 21. december 2008 rinder således timeglasset ud for Laurine Ulderup (Sønderballe Hoved 26). Fra hendes datter Jørga Frandsen har Sønderballe Tidende modtaget følgende levnedsskildring:

"Laurine Ulderup blev født den 9. maj 1928 i det lille hus i Sønderballe, som hendes far havde ladet bygge i 1900. Her voksede hun op sammen med sin 2 år ældre bror (Jørgen Ulderup).

Livet hos forældrene Margrethe og skrædder Jørgen Ulderup levedes i sparsommelighed, men også ægte menneskelig varme, hvor man kunne se glæden i alle de små hverdagssituationer.

Efter 7. klasse skulle hun så hjemmefra og have plads i huset. Hun fik en god plads i Løjt, problemet var bare, at hun længtes så forfærdelig hjem, så det blev til et halvt år. Derefter tjente hun forskellige steder i Sønderballe. Hos Juhls (Diernæsvej 201), Ravns (Sønderballe Hoved 21), Vonsmoses (Sønderballe Hoved 10), Kjærs (Sønderballe Hoved 42) m.fl., hvor hun arbejdede i huset, men hun var også med i marken; - hos Ravns malkede hun også ind imellem.

I 1949 døde hendes far, i 1951 fik hun en datter (Jørga). Laurine blev dog ikke gift, fordi han ikke ville have noget med hendes mor at gøre. Hun ville ikke svigte sin mor.

Hun tjente en kort tid i Hønkys, hvor hun havde Jørga med, men der var brug for hende derhjemme. Hun fik så arbejde i Sønderballe, skolerengøring og karlekamre hos Grete Iversen (senere Kirsten Rudbæk) (Diernæsvej 206). Hun hakkede roer hos Carl Schmidt (Gåsevig 2) m.fl. Sidst i 50'erne begyndte hun i stalden hos Steffen Oxholm (Sønderballe Hoved 29), hvor hun elskede arbejdet med dyrene.

I 1958 døde hendes mor, og da der ikke fandtes noget i hendes verden, der ikke kunne lade sig gøre, kæmpede hun for at redde barndomshjemmet, samtidig med at hun også altid var der for Jørga, som hun kunne have med sig overalt på arbejdet.

Laurine har i en årrække også gjort toiletterne rene på Vikær Camping om morgenen, før hun gik i stalden. Og mange andre småjobs har der været.

Hun fik førtidspension i begyndelsen af 80'erne, da skolen lukkede. Da fik hun tid til at sylte og bage flittigt til Jørga og hendes familie.

I 2006 kom hun på plejehjem, fordi hun efterhånden havde svært ved at styre det hele derhjemme. Hun hyggede sig da også der og sad altid i den fælles opholdsstue sammen med de andre beboere, men når man kom på besøg, spurgte hun altid, om hun ikke snart måtte komme hjem. Hun længtes og var bekymret for huset. Hun strikkede masser af strømper. I de stille stunder gik tankerne ofte tilbage til barndommen, og i sin kasse med strikketøj havde hun altid sit skolebillede med skolekammeraterne og lærer Hermansen og et billede af huset derhjemme med sin mor og far stående udenfor.

Laurines skolebillede fra omkring 1935. Laurine står som nr. 2 fra venstre i forreste række.

Den 21. december 2008 døde Laurine efter kort tids sygdom.”

Snekonge

Fra forskellig side er der i tiden op til jul blevet udtrykt mindre tilfredshed med Haderslev Kommunes snerydning.

I disse tider med ”noget for noget - princippet” var det måske en tanke værd, om vi ikke her i Sønderballe, skulle genindføre Snekonge – institutionen.

Går vi lidt tilbage i tiden, havde Snekongen ansvaret for, at egnens veje blev ryddet for sne. Snekongen stod for at finde ud af, om det på et givent tidspunkt var nødvendigt at skovle sne samt organisere, lede og tilse snekastningens udførelse.

Hvervet som Snekonge var borgerligt ombud, og man kunne ikke undslå sig. Udpegningen gjaldt for tre år. Når de tre år var gået, kunne man først udpeges igen tre år senere.

Fandt Snekongen, at det var nødvendigt at rykke ud og rydde egnens veje for sne, havde hver gård pligt til at stille med et antal mand med skovl, alt efter hvor stor gården var, og skovle sne. Fritaget for snekasning var lærere og en række statsansatte. Endvidere mænd over 60 år samt svagelige mænd hvis liv kunne bringes i fare.

Kvindelige ejere og brugere af ejendomme, som efter sognerådets skøn manglede evnen til at leje en mand, kunne ligeledes blive fritaget.

Snekastningen var selvfølgelig ulønnet. Tilsvarende hvervet som Snekonge, der dog havde det privilegium at være helt eller delvist fritaget for at skovle sne.

Arbejdstiden var fra solopgang til solnedgang med indlagte pauser til indtagelse af måltider. Mødte snekastere ikke op eller stillede berusede, vankede der bøder. Snekongen risikerede også at få en bøde, hvis han ikke passede sit offentlige hverv. I 1904 kunne en Snekonige idømmes en bøde på 40 kr. og en snekaster en bøde på højst 5 kr.

Kilde: Snekastningsloven, lov nr. 96 af 22. april 1904.

Træsprog

Som Sønderballes uskrevne "historie og sjæl" går de forskellige fags betegnelser for værktøj, tekniske detaljer og faglige særtræk lige så stille i glemmebogen, og forstås knap nok mere af håndværkerne selv.

Nogle **har lim på fingrene** (arbejder langsomt), - og i disse nytårstider kunne der være brug for en **hjelpebajer** (en ekstra bajer), - måske på en **kitdag** (når en begivenhed fejres på byggepladsen og resulterer i, at håndværkerne sidder i arbejdsskuret hele dagen), - snakken kun da let gå om **en fladbrystet grevinde** (en skrue med ødelagt kær) eller om, hvordan man laver et **lusebræt** (bræt med huller som man i ældre tid stillede i alkovens fodende. Væggelusene søgte ned i hullerne og kunne derefter let rystes ud.

Inden Sønderballe Tidende går helt i spåner, hvad "Træsprog" angår, kan man undres over, at udtrykket: "**At imprægnere en jomfru**" ikke har noget med træarbejder at gøre, men er brugt i ældre kirkebøger, og betyder at gøre en jomfru gravid.

tti